

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
BALKAN ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

Balkan Edebiyatlarından Seçme Hikâyeler - II
BOŞNAK EDEBİYATI

EDİTÖRLER
Öğr. Gör. Dr. Cüneyt NUR
Arş. Gör. Taner ŞEN

EDİRNE - 2022

Balkan Edebiyatlarından Seçme Hikâyeler - II

BOŞNAK EDEBİYATI

EDİTÖRLER
Öğr. Gör. Dr. Cüneyt NUR
Arş. Gör. Taner ŞEN

978-975-374-329-7

9 789753 743310

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
BALKAN ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

**BALKAN
EDEBİYATLARINDAN
SEÇME HİKAYELER II**

BOŞNAK EDEBİYATI

EDİTÖRLER

Dr. Cüneyt NUR

Taner ŞEN

EDİRNE 2022

Trakya Üniversitesi Yayın No: 283
T.Ü. Balkan Araştırma Enstitüsü Yayın No: 17

BALKAN EDEBİYATLARINDAN SEÇME HİKAYELER II
BOŞNAK EDEBİYATI

EDİTÖRLER: Dr. Cüneyt NUR (Orcid: 0000-0001-9284-4638)
Taner ŞEN (Orcid: 0000-0003-2464-2457)

İnceleyenler: Prof. Dr. Melahat PARS
Doç. Dr. Refik SADIKOVIĆ

Dizgi: Atilla BİRBİR

Düzeltilme: Taner ŞEN

Kapak Tasarım: Fatma YAZICI

Baskı: Trakya Üniversitesi Matbaası
Edirne Teknik Bilimler MYO Sarayıçî Yerleşkesi / EDİRNE
E-Mektup: matbaa@trakya.edu.tr

1. Baskı: Balkan Araştırma Enstitüsü Yayın No: 17 (Aralık 2022)

Takım ISBN: 978-975-374-329-7
ISBN: 978-975-374-331-0

Copyright © Bütün yayın hakları Trakya Üniversitesi Balkan Araştırma Enstitüsüne aittir. Kaynak göstererek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

YAZIŞMA ADRESİ

Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi Enstitüler Binası
Balkan Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
22030 Edirne / TÜRKİYE

Telefon: +90 284 - 235 34 58 **Belgegeçer** / **Fax:** +90 284 - 236 31 79

E-Mektup: bae@trakya.edu.tr

EDİRNE 2022

İÇİNDEKİLER

Sunuş	ii-iii
Ön Söz	iv-v
Geçmişten Günümüze Boşnak Edebiyatı	1-7
Edhem Mulabdić	8-9
• Prvi ezan / İlk Ezan	10-21
<i>Çeviren: Selmana DEMİRBAŞ</i>	
Şemsudin Sarajlić	22-23
• Rodica / Kuzen	24-35
<i>Çeviren: Selmana DEMİRBAŞ</i>	
Nafija Sarajlić	36-40
• Teme / Konular	42-49
<i>Çeviren: Cüneyt NUR</i>	
• Rastanak / Ayrılık	50-55
<i>Çeviren: Cüneyt NUR</i>	
Murat Šuvalić	56-57
• Moj junac / Tosunum	58-67
<i>Çeviren: Ali Mehmet GÜRSEL</i>	
• Starac Nuhan / İhtiyar Nuhan	68-77
<i>Çeviren: Ali Mehmet GÜRSEL</i>	
Zija Dizdarević	78-80
• Majka / Ana	82-91
<i>Çeviren: Taner ŞEN</i>	
• U bosanskoj kafani / Bir Bosna Kahvehanesinde	92-99
<i>Çeviren: Taner ŞEN</i>	
• Brkina priča o kugi / Brko'nun Veba Hikayesi	100-115
<i>Çeviren: Enes TURBIĆ</i>	

SUNUŞ

Edirne’de yönünü Balkanlar’a çevirmiş bir bölge üniversitesi olarak 1982 yılında kurulmuş olan ve içinde bulunduğumuz 2022 yılında 40. kuruluş yılını kutlayan Trakya Üniversitesi, bölgeyi en iyi şekilde anlama ve anlatma misyonu çerçevesinde Balkan ülkeleri ile akademik ve kültürel ilişkilerini sürekli bir şekilde geliştirmekte; bilgi, birikim ve tecrübelerini paylaşmaktadır. 2010 yılında kurulmuş olan Balkan Araştırma Enstitüsü de Trakya Üniversitesinin Balkan misyonuyla uyumlu bir çizgide Türkiye’deki Balkan araştırmalarına akademik katkı sunma gayesindedir. Balkan dillerini ve bölgeyi iyi bilen, donanımlı ve yetkin bölge uzmanlarının yetiştirilmesi de Balkan Araştırma Enstitüsünün en önemli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu amaç doğrultusunda Enstitümüz Balkan Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı 2019-2020, Balkan Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı da 2022-2023 akademik yılında öğrenci olarak eğitim öğretime başlamıştır. Açılan bu son programla özellikle Edebiyat Fakültesi Balkan Dilleri ve Edebiyatları Bölümüne bağlı anabilim dallarından mezun öğrencilerimizin doğrudan kendi alanlarında lisansüstü eğitim görme imkânına kavuşmuş olması önemli bir gelişmedir. Yakın bir gelecekte Balkan Tarihi Anabilim Dalında da lisansüstü eğitimin başlamasıyla ve daha sonraki süreçte açılacak doktora programları sayesinde Enstitümüz Türkiye’de Balkan araştırmaları alanındaki akademik boşluğu doldurma hedefine önemli ölçüde ulaşmış olacaktır.

Balkan Araştırma Enstitüsünde 2020 yılından itibaren yayın çalışmaları öncelikli faaliyet alanı olarak belirlenmiştir. “Balkan Savaşları ve Edirne I-II”, “Balkan Resim ve Heykel Sanatçıları”, “Balkan Dilleri ve Edebiyatları Araştırmaları I”, “Balkan Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Araştırmaları I” ve “Balkan Tarihi Araştırmaları I” gibi kitaplarımızın ardından “Balkan Edebiyatlarından Seçme Hikâyeler II: Boşnak Edebiyatı” başlıklı yayınınızın Türkiye’de Boşnak Dili ve Edebiyatı Çalışmaları alanına önemli bir katkı sunacağını ümit etmekteyim. Editörlüğünü Öğr. Gör. Dr. Cüneyt Nur ve Arş. Gör. Taner Şen’in üstlendiği bu hikâye çevirilerinde Boşnakça ve Türkçe metne karşılıklı olarak yer verilmiş olması eseri benzerlerinden ayırarak öğrenciler için daha işlevsel kılmaktadır. Çalışmada

Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Boşnak Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı ile Enstitümüz Balkan Tarihi ve Balkan Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dallarından meslektaşlarımız çevirdikleri hikayelerle yer almaktadır. Emekleri için hepsine ayrı ayrı teşekkür ederim. Enstitümüze olan desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Üniversitemiz Rektörü Sayın Prof. Dr. Erhan Tabakođlu'na da içtenlikle teşekkürü bir borç bilirim.

Doç. Dr. İbrahim KELAĐA AHMET

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Balkanların kadim uluslarından olan Boşnakların, tarihi süreç içerisinde temas halinde bulunduğu toplumların kültürel unsurlarını kendi kültürleriyle başarılı bir şekilde harmanlamayı başardıkları bilinmektedir. Yazılı kayıtlarda yer alan bilgilere göre bir insan topluluğu olarak ortaya çıkışlarında, bölgenin hakim gücü olan Bizans ile olan münasebetleri neticesinde Boşnaklar, o zamana kadar sözlü bir biçimde devam ettirdikleri dil geleneğini yazıya geçirerek tarihlerinin ve edebi dünyalarının günümüzde daha iyi anlaşılabilmesine olanak sağlamışlardır. Ancak bu süreçte dahi, bir üst katman etkisiyle kendilerine sunulan yazı sistemini, kendi uluslarının belirleyici unsurları ile sentezleyerek kendi kimliklerine uygun bir yazı sistemi oluşturmayı başarmışlardır. “Bosančica” olarak bildiğimiz bu yazı biçimiyle, Bosna ve Hum bölgesinde ilk yazılı eserler verilmiştir. Bu dönemin ardından bölgeye Osmanlıların gelmesiyle Boşnaklar, farklı bir kültür ve edebi dünya ile tanışmışlardır. Bu dönemde de farklı yazı biçimlerini ve edebi gelenekleri, kendi kültürel dünyalarında taşıdıkları elementlerle bir araya getirmeyi başararak “Arabica” adı ile bildiğimiz yazı sistemini ve “Alhamiyado edebiyatı” olarak anılan edebiyat geleneğini oluşturmuşlardır. Osmanlıların bölgeden çekilmesinin ardından Avusturya Macaristan’ın bölgede hâkim duruma gelmesi ile birlikte Boşnakların edebiyat dünyası tekrar bir değişim süreci ile karşı karşıyaya kalmıştır. Bu dönemde, Batı medeniyetinin edebi dünyasını tanımaya başlayan Boşnaklar, Latin harfleri ile birlikte farklı edebiyat türlerinde de eserler vermeye başlamışlardır. Çalışmamızda yer verdiğimiz hikayeciliğin ilk yazılı eserlerinin verildiği bu dönem, Boşnak edebiyatı açısından büyük önem arz etmektedir.

Çalışmamızda yer alan öyküler ve öykü yazarları, Boşnak edebiyatında öykü geleneğinin temellerin atılmasına büyük katkı sağlamışlardır. Eserlerinde, yaşadıkları dönemin siyasi ve sosyal dünyasını başarılı bir şekilde yansıtmayı başaran öykü yazarları sayesinde, o dönemin ve bölge insanının gündelik hayatı, değerleri, ulusal kimliklerinin gelişimi ve kültürel öğeleri günümüzde kolay bir şekilde anlaşılmaktadır.

Çalışmamızda yer verdiğimiz öykülerin seçimi sürecinde, öykülerin edebi bir eser olmalarının yanı sıra, Boşnak ulusunun kültürel

unsurlarının ve kimliğinin okuyucular tarafından mümkün olan en üst düzeyde algılanmasına katkı sağlar nitelikte olmalarına dikkat edilmiştir. Ayrıca, Boşnak edebiyatında eser veren çok sayıda eser üreticisinin arasından çalışmamızda yer verdiğimiz bu değerli öykücülerin ve öykülerinin seçilmesi sürecinde, yazar telif hakları ve edebi eser niteliği de gözetilmiştir.

Boşnak edebiyatında öykü geleneğine dair ortaya konulan bu çalışma, ülkemizde benzer örneklerinin nadir bulunması açısından oldukça kıymetlidir. Bu bağlamda, bu çalışmayı vücuda getirmemize imkan sağlayan Trakya Üniversitesi, Balkan Araştırma Enstitüsü'ne şükranlarımızı sunar ve gerek bilgi birikimlerini gerekse değerli zamanlarını ayırarak çalışmamıza çeviri yoluyla katkı sağlayan Öğr. Gör. Selmana DEMİRBAŞ, Öğr. Gör. Enes TURBIĆ ve Arş. Gör. Ali Mehmet GÜRSEL'e teşekkürlerimizi bir borç biliriz.

*Dr. Cüneyt NUR
Taner ŞEN
Edirne, 2022*